

Efektivní ochrana spotřebitele před diskriminací

Mgr. Jana Kvasnicová
Mgr. Barbara Kubátová
Oddělení rovného zacházení
Kancelář veřejného ochránce práv

Brno, 23. května 2017

Obsah

- Shrnutí loňské diskuse
- Stanovisko veřejné ochránkyně práv
- Modelové případy, diskuse nad problémy

Shrnutí z minulého roku (2016)

- interpretace § 6 zákona o ochraně spotřebitele
- vztah § 6 k antidiskriminačnímu zákonu (vč. forem diskriminace dle ADZ – diskriminace přímá, nepřímá, obtěžování, pokyn, ...)

Možnosti výkladu § 6

1. Diskriminace dle ADZ + státní příslušnost občanů jiných členských států EU
2. Diskriminace dle ADZ + státní příslušnost občanů jiných států + hospodářská diskriminace
3. § 6 jako generální klauzule + test proporcionality

Problematické body diskuse

- Naplňuje každý případ diskriminace (např. obtěžování) intenzitu správního deliktu?
- Neurčitost skutkové podstaty deliktu v případě „hospodářské diskriminace“ – neústavnost trestání

Stanovisko veřejné ochránkyně práv

- § 1 odst. 1 – ochrana osob před jednáním úřadů
- § 1 odst. 5 – rovné zacházení a ochrana před diskriminací

Stanovisko veřejné ochránkyně práv

- Aplikace antidiskriminačního zákona co do důvodů i forem
 - přímá diskriminace
 - nepřímá diskriminace
 - obtěžování, pokyn
 - povinnost přijímat přiměřená opatření

Stanovisko veřejné ochránkyně práv

- Jiná diskriminace než dle antidiskriminačního zákona?
 - ochránkyně se zatím nepřiklonila k zužujícímu výkladu
 - zabývala by se pouze excesy, pokud by se na ni obrátil podnikatel

Případy

Žena nemůže být šéfkuchařkou

- V rádiu proběhl následující rozhovor:
- Moderátor: *Jeden z Vašich konkurentů tvrdí, že zaměstnává ženy pouze jako pekařky. Jaký máte názor na zaměstnávání žen v kuchyni vy.*
- Provozovatel restaurací: *V žádné z mých provozoven nepracuje na pozici kuchaře žádná žena. Zaměstnávám pouze servírky.*
- Moderátor: *Já si také myslím, že ženy nemůžou zvládnout tempo profesionálního vaření, obsluha od servírky je také určitě příjemnější než od číšníka.*
- Mohl by být výrok moderátora v rozporu se zákonem o RTV? (podněcování k nenávisti z důvodu pohlaví)

Nakoupit můžeš, ale ukaž tašku

- Po ukončení nákupu pracovníci prodejny obvinili paní Věru z krádeže v obchodě a vyzvali ji, aby ukázala obsah tašky. Paní Věra výzvu neuposlechla a vyčkala příjezdu přivolané policie, která zjistila, že nic neodcizila. V průběhu čekání ji častovali poznámkami na její romský původ.
- Mohlo by se jednat o diskriminaci?
- Jaký způsob kontroly by byl vhodný?
- Jaké důkazy je třeba zajistit, aby bylo možné zahájit řízení o správním deliktu?

Chceme pouze české státní občany

- Za rozlišování ve formě odmítnutí poskytnutí služby z důvodu cizího občanství inspekční orgán uložil pokutu ve výši 4 000 Kč. Na internetových stránkách poskytovatele služby (resp. zprostředkovatele pro další subjekty) zůstala i po uložení sankce informace pro zájemce o tom, že některé služby jsou vhodné pouze pro české státní občany.
- Hraje při ukládání sankce roli důvod rozlišování?
- Je sankce přiměřená? (účinná, odrazující)

Chceme pouze české státní občany

- **Účinnost:** C-271/91, Marshall v. Southampton and South West Hampshire AHA, C-180/95, Draehmpaehl v Urania Immbolienservice OHG
- **Přiměřenost** – adekvátní ve vztahu k vzniklé újmě, nejen čistě symbolické zadostiučinění (Von Colson)
- **Odstrašující** – prevence do budoucna, sankce by měla být citelná (Von Colson, Draempaehl)

Diskriminovat chtěl majitel

- Realitní makléřka uzavřela s majitelem nemovitosti smlouvu o zprostředkování svých služeb. Ve smlouvě bylo uvedeno, že makléřka nevyslyší diskriminační požadavky pronajímatele (tj. např. nenabízet služby Romům), na což majitele výslovně upozornila. O byt projevila zájem tříčlenná romská rodina, která má dostatek prostředků, dobré reference, apod. Na druhou prohlídku se dostavil i majitel, který prohlásil: *„žádným cigánům byt nepronajmu, ani kdyby byli ze zlata...“* Realitní makléřka ho upozornila na znění smlouvy a následně s ním ukončila spolupráci. Klientům se omluvila a sdělila stanovisko pronajímatele.
- **Je na místě v takovém případě uložit pokutu?**
- **Jednalo by se o situaci, kdy by se mohl aplikovat § 24b odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele?**

Pokud se vozík nevejde, máte smůlu

- Pan Petr je vozíčkář. V městě, kde bydlí, se setkává s problémy v dopravě. Asi jednou za hodinu jezdí nízkopodlažní vozy MHD, ale často se stává, že jsou zcela zaplněny. Nastupovat je přitom možné předními dveřmi, zadní dveře pro kočárky a vozíčkáře se otevírají až po nastoupení ostatních cestujících. Stává se proto, že se pan Petr do autobusu již nedostane.
- Mohlo by se jednat o diskriminaci?
- O jakou formu diskriminace by se jednalo?
- Jakým způsobem by bylo možné tvrzení pana Petra ověřit?

Děkujeme za pozornost

Mgr. Jana Kvasnicová

jana.kvasnicova@ochrance.cz

Mgr. Barbara Kubátová

barbara.kubatova@ochrance.cz

www.ochrance.cz

www.eso.ochrance.cz

[www.facebook.com](https://www.facebook.com/veřejný-ochránce-práv): Veřejný ochránce práv – ombudsman